

Mikrotoponimi v Kropi in bližnji okolici

Jožica Škofic

V članku bodo predstavljeni toponimi v Kropi in bližnji okolici: naselbinska zemljepisna lastna imena (poleg krajevnih imen tudi imena delov kraja Kropa), ledinska imena, vodna imena (hidronimi), imena vzpetin, dolin... (oronimi), imena poslopij (in nekatera hišna imena), imena poti in drugih samostojnih objektov.

The toponymy of Kropa and its vicinity is presented through habitation names (names of villages, hamlets and parts of Kropa, as well as names of buildings, homesteads and roads) and feature names, such as water names (hydronyms) and names of relief features (oronyms).

V članku bodo predstavljeni toponimi v Kropi in bližnji okolici: naselbinska zemljepisna lastna imena (poleg krajevnih imen tudi imena delov kraja Kropa), ledinska imena, vodna imena (hidronimi), imena vzpetin, dolin... (oronimi), imena poslopij (in nekatera hišna imena), imena poti in drugih samostojnih objektov.

Gre za mikrotoponime, ki jih poznajo in govorijo Kroparji¹ – v njih se odražajo glasoslovne značilnosti kroparskega govora in so torej lahko pomembno gradivo za raziskavo krajevnega govora. Večino zbranih mikrotoponimov poznajo tako starejši kot tudi mlajši informanti, nekatera zemljepisna (in stvarna) lastna imena pa zaradi vse manjše neposredne odvisnosti od naravnih dobrin (lesa za kurjavo, užitnih gozdnih sadežev), motorizacije (zaraščajo se npr. stare poti) in drugačnega preživljanja prostega časa (manj izletov v bližnjo okolico), opuščanja ročnega kovaštva itd. izginjajo v pozabo.

Nekatera imena sem zajela ob zbiranju gradiva za glasoslovno in oblikoslovno analizo kroparskega govora, saj so jih informanti uporabili v svojih spontanah pripovedih, pogovorih ipd. Nekateri objekte, parcele, poti in dele Kroke sta imenovala informanta Jože Eržen in Nace Blaznik ob maketi kraja v Kovaškem muzeju v Kropi. Večino mikrotoponimov pa sem zbrala ali preverila že zbrane z usmerjenimi vprašanji, na primer: Kako se tam reče? Kako se ta stavba/potok/pot/vrh imenuje? Kam hodite/ste hodili po drva, borovnice, gobe, na izlet/sprehod...? Kateri vrhovi se vidijo iz

¹ Moji informanti so bili: Nace Blaznik, r. 1912, Mihela Blaznik, r. 1913, Jože Eržen, r. 1955, Stanko Habjan, r. 1930, Gizela Miljavec, r. 1921, Gregor Smrekar, r. 1931, Janez Goli (le vodno ime *Škarjè:ȳc*) – vsi doma iz Kroke.

Krope? ipd. Nekatera besedila in z njimi mikrotoponime sem posnela na magnetofonski trak, nekatere pa sem samo zapisala in preverila pri več informantih. Vsa imena sem z informanti preverila še z zemljevidom Krope in okolice.

Zgradba gesla: poknjženi iztočnici (knjižim le na glasovni ravnini²) in enačaju sledi v krepkem tisku narečni zapis imena, in sicer v imenovalniku in, če oblika obstaja, tudi v roditeljskem³. Temu zapisu sledi slovnična oznaka (ker gre večinoma za samostalniške besede, so označene z oznako za spol – m, ž, s); tudi samostalniške besedne zveze z levim pridevniškim prilastkom imajo oznako spola samostalniškega jedra, cela besedna zveza pa je zapisana tako v imenovalniku kot roditeljskem – enako velja tudi za množinske samostalnice (mn.). Nekatera gesla imajo tudi časovni označevalnik (nov. - novejše, star. - starinsko, zastar. - zastarelo), ki pove, kdo ime še uporablja (star. – samo starejši ljudje, mladi ne več; zastar. – tudi starejši ljudje se teh imen le še spominjajo iz otroštva, a jih ne uporabljajo več – ker ni več predmetnosti, ki so jih zaznamovala ta imena, ker so nekateri objekti zamenjali lastnika, se je zamenjalo tudi njihovo poimenovanje ipd.). Nekatera gesla imajo tudi označevalnik pogostnosti rabe (redko) – ime se sliši redko oz. ga uporablja le malo Kroparjev. Tem označevalnikom sledi v navadnem tisku pojasnilo, katero predmetnost ime označuje, in sicer gre lahko le za vrstno oznako imena (npr. ime kraja/dela kraja, vodno ime, gorsko ime, ledinsko ime, hišno ime, ime poslopja itd.), lahko pa je tej dodana tudi širša enciklopedična razlaga (npr. o položaju/legi poimenovane predmetnosti). V poševnem tisku je primer rabe imena s sobesedilom (gre za izseke iz govornih dejanj informantov, v katerih so uporabili določeno lastno ime in o poimenovani predmetnosti povedali tudi kako zanimivost – npr. ob geslu **Izvir**).

Nekatera gesla imajo tudi dokumentarni razdelek s podatkom o zapisanosti imena v naslednjih jezikoslovnih in nejezikoslovnih delih: Dušan Čop v doktorski disertaciji Imenoslovje zgornjesavskih dolin (Čop), Tine Logar v zapisu govora Krope za SLA (Logar), France Bezljaj v Slovenskih vodnih imenih (Bezljaj), Slovenska krajevna imena (SKI), nekatera pa so zapisana tudi v Atlasu Slovenije (Atlas) in na različnih zemljevidih, npr. tudi v Franciscejskem katastru iz leta 1826 (FK)⁴. Pri zbiranju kroparskih mikrotoponimov sem si pomagala še z zapisom teh imen v delu Opis Krope (Opis)⁵. Nekatera manj znana/razširjena imena imajo tudi etimologijo iz Bezlajevega Etimološkega slovarja slovenskega knjižnega jezika (ESSJ) in podatek o

² Alenka Šivic-Dular, Temeljna načela pri pisanju slovenskih zemljepisnih imen, Jezik in slovstvo, Ljubljana, 1988/98, letnik XXXIV, št. 1–2, str. 3–14

³ Mikrotoponimi se sicer najpogosteje rabijo v mestniku in orodniku – te oblike navajam v ponazarjalnem gradivu oz. kot primer rabe imena s sobesedilom.

⁴ V Franciscejskem katastru 1826 (pregledala sem kopijo Franciscejskega katastra Krope iz arhiva Kovaškega muzeja v merilu 1:1440 – Katastral Plan der Gemeinde Kropp in Krain, Laibacher-Kreis, Bezirk Radmannsdorf, 1826) je zapisano tudi ime: na Sallmenn – tega imena moji informanti niso poznali.

⁵ Opis Krope, ki ga je izdelala Planska komisija OLO Radovljica. Gradivo je zbral in uredil Božo Černe, nameščeneč PK OLO s sodelovanjem KLO Kropa (prepis in arhiv Kovaški muzej Kropa), 1951 (skupaj 56+26+1 str.). Med viri in literaturo so navedeni tudi referati iz Krope – med njimi Za zemljepisni, folklorni in komunalni opis: Janez Lazar (in za komunalo Petrač).

zapisanosti občnega imena, iz katerega je lastno ime nastalo, v Slovarju slovenskega knjižnega jezika (SSKJ) ali v Pleteršnikovem Slovensko-nemškem slovarju (Plet.) ter ljudsko ali kako drugo razlago imena (Eržen – pojasnilo Jožeta Eržena, vodiča v Kovaškem muzeju, o izvoru imena, odgovor na vprašanje »Kaj mislite, zakaj se to tako imenuje?«).

Vrste mikrotoponimov – kaj poimenujejo:

Krajevna imena (Kropa in sosednji kraji):

Brezovica = Brě:zoŭca –e ž krajevno ime

Atlas: Brezovica

SKI: Brězovica -e

Češnjica = Čě:šonca –e ž krajevno ime

FK: nach Kirschdorf (ime vasi na drugi strani hriba Barigle/poti proti njej)

Atlas: Češnjica pri Kropi

SKI: Čěšnjica pri Krópi -c

Dobrava = Dobrà:va –e ž ime za kraj Srednja Dobrava, tudi skupno ime za vse tri Dobreve

Atlas: Zgornja Dobrava, Srednja Dobrava, Spodnja Dobrava

SKI: Srdńnja Dobráva -c -c

Jamnik = Jâ:məŋk –a m krajevno ime

Atlas: Jamnik

SKI: Jámnik -a

Kamna Gorica = Ká:mna Gorí:ca Ká:mne Gorí:ce ž krajevno ime

Atlas: Kamna Gorica

SKI: Kámna Goríca -c -c

Kolombart = Kolò:mbart –a m ime zaselka nad Kropo *Na Kolò:mbart smo xodf:l u ũá:s.*

Čop: Kolòmbært (< kolovrat)

Atlas: Kolombart

Eržen: drugo (starinsko) ime zaselka jc tudi Golo Brdo; v Podblici pa je hišno ime Na kolò:uret.

V Dodatku k prispevku za opis Kroke je za pričujočo raziskavo pomemben zlasti prispevek Kroparska krajepisna imena, str. 17–18; med tu navedenimi imeni moji informanti niso poznali naslednjih:

Dolgi mož – poraščen, grobu podoben greben, med dvema kolovozoma pod Petelinovcem
Biričeva dolina – gozdnata usedlina nad Petelinovcem

Rujava prst – ilovnata goličava, blizu Orlovine

Benkovca – senožet nad hišo v Polanki

Kriva driča – ena od treh drič, ki vodijo od vrha gore do izvira

Jožetova dolina – kotanjast gozdat svet pod Vodiciami z ostanki nekdanjih rudnih jam

Informanti ne poznajo/uporabljajo več tudi naslednjih imen, ki so omenjena v tem delu:
Mežnarjev studenec, Balontova verigarna.

O Kroparici, njenih pritokih, mostovih, jezovih itd. sem nekaj podatkov dobila v istem delu na str. 30–31.

Kropa = Kró:pa –e ž krajevno ime

FK: Kropp

Atlas: Kropa

SKI: Krópa -c

SSKJ: krópa

ESSJ.: < krópa 'močan kraški izvir'

Lipnica = Lì:pãnca –e ž krajevno ime

Atlas: Lipnica

SKI: Lípnica -c

Imena delov Kropce:

Dolina = Dolí:na –e ž ime dela Kropce *Tò: ì Dolí:na. Pot fá:roužəm dó:l je pa Dolí:na. Na Dolí:n səm do'ma.*

Gabele = Gabè:le –0 ž mn. ime dela Kropce *G'rem po Gabè:lax parče Jà:məŋk. G'rem na Gabè:le gó:r. Po Gabè:lax so pa:rš'lə sɔdà:tjə s konmí:, k səm biy šè:st lè:t s'təR.*

Logar: Gabèle, po Gabè:lax

Čop: < *globela 'globel - globlja vdolbina' (lo>wo>o)⁶

Opis: Gabele – pomeni poglobljeno pešpot pod Bariglo

ESSJ.: < srlat. in it. gabella 'davek'

Kastela = Kastè:la –e ž ime dela Kropce, višji del trga *Mì: smo na Kastè:l/Kastè:l – tò: sɔa 'nejsítá:ršə na Kastè:l/Kastè:l.*

Logar: na Kastè:l

SSKJ: kastèl

Plt.: kastèl

ESSJ: kastél 'utrdba, grad'

Klanec = Klá:nc –a m ime dela Kropce *Klá:nc je dè:l Kastè:le. Pot Klá:ncəm je do'ma. 'Jes səm na Klá:nc do'ma.*

Kotel = Kó:tu –tla m ime zgornjega dela Kropce *Ké: pa se zač'ne Kó:tu? PaR Potò:čəŋk. 'Jes žú:m u Kó:tlə.*

Opis: Kotel – južni del Kroparske doline

Čop: u Kótlə

Plac = P'lač Plá:ca m ime dela Kropce, osrednji trg *Spomení:k je na Plà:c. S Plá:ca g'rem do'mu.*

Čop: na Plác(ə)

Spodnji konec = Spò:dən kó:nc Spò:dəŋga kó:nca m ime dela Kropce

Srednji konec = Sré:dən kó:nc Sré:dəŋga kó:nca m ime dela Kropce *Sré:dən kó:nc ì ot Potò:čəŋka do Magù:šarja. U Sré:dəŋmo kó:nc nas je blə 'ueč fá:ntoŋ.*

Atlas: Srednji konec

Stočje = Stò:čje –a m ime stanovanjskega naselja pri Kropi *Na Stò:čjə səm do'ma. Z Dobrà:ue g'rem na Stò:čje, s Stò:čja g'rem u Kró:po.*

⁶ Ta Čopova razlaga ni verjetna, saj kroparski govor ne pozna švapanja, o čemer piše tudi Čop v svoji disertaciji na str. 85: »Švapanja ni v Kropi /.../. Srednji -l- je tu predvsem vpliv priseljencev. /.../«

Čop: Stôčc < stočje, na Stôčja

Atlas: Stočje

Opis: Stočje – prvotno svet ob sotočju Črnega potoka in Kroparice

Plt.: stôčje 'stočiščc'

Zgornji konec = Zgò:rən kó:nc Zgò:rəŋga kó:nca m ime dela Kropce

Atlas: Zgornji konec

Čop: ꝥ Zgòrmmò dèla

Vodna imena (hidronimi):

Črni graben = Čǰ:rən grá:bən Čǰ:rəŋga grá:bna m ime potoka (=Črni potok)

Čǰ:rən grá:bən p̄ri:de dó:l par Bazè:n s Podrá:ce.

Črni potok = Čǰ:rən pò:tok Čǰ:rəŋga potò:ka m ime potoka *Čǰ:rən pò:tok pa:rté:čc s Podrá:ce dó:l.*

Opis: Črni potok – največji pritok Kroparice, imenovan Črni vsled tega, ker je njegova struga iz črnega skriltjavca

Drolovec = Drò:lòvc –a m ime studenčka, ki izvira na Jami *Drò:lòvc je dó:st m̄:rzu. Na Drò:lòvc je xó:du z jè:m̄po usàg zú:tr̄ej po uo'do. Drò:lòvc té:čc.*

Logar: Drò:lòvc⁷

Opis: Drolovec

Dunajev studenec = Dú:najòv stédé:nc Dú:najòvga stédé:nca m zastar. ime studenca (vodnega zajetja), ki izvira pod župniščem

Opis: Dunajev studenec

Ferbarjev graben = Fé:rbarjòv grá:bən Fé:rbarjòvga grá:bna m ime potočka (=Šemov graben)

Grapa = Grá:pa –e ž ime tolmuna *Grá:pa ĩ pa k'le dó:l par lì:pənškə fá:bark. U Grá:po smo se m̄: xod̄i:l kó:pat, Krò:parjə.*

Hanzov studenec = Xá:nzòv stédé:nc Xá:nzòvga stédé:nca m star. studenec/potok s koritom z veliko mrzle vode *Xá:nzòv stédé:nc je pa nad mó:jo x̄i:šo, samò: 'z̄ej se da:rgá:č imenù:je – učá:səx so bli Xá:nzòv gó:r, mó:ja stà:ra má:t je bla Xá:nzòva.*

Hercelnov graben = Xé:rcəlnòv grá:bən Xé:rcəlnòvga grá:bna m ime potočka (=Smukarjev graben)

Opis: Hercelnov graben

Hrinovec = Xr̄i:nòvc –a m ime hudournika, ki izvira pod Petelinovcem *U Xr̄i:nòvc je bla pouv̄:dən.*

Atlas: Hrinovec⁸

Opis: Hrinovec – hudournik ter obenem senožet tik njega

⁷ Logar poleg tega omenja še dva studenca: *Ta s̄i:t stédé:nc, Ta zl̄à:t stédé:nc.* Moji informanti drugega poimenovanja ne poznajo.

⁸ V Atlasu Slovenije, 1996, je kot Hrinovec označen pritok Kroparice, ki izvira pod Vodicami in se v Kroparico izliva v Dnu – moji informanti se s tem poimenovanjem niso strinjali in so ga označili kot veliko napako. Informator Jože Eržen pozna za ta potok poimenovanje Razdrti potok, Stanko Habjan in Gizela Miljavec tudi tega imena ne poznata, drugi informanti so zanj že slišali, sicer pa uporabljajo poimenovanje Zorten/Zarten potok.

Izvir = Izvî:r –a m ime kraja, kjer izvira Kroparica *Pè:îmo do Izvî:ra. Učâ:səx so ré:klə, da so gó:r xodî:l glé:dat, kokó: ta mà:le uó:da 'uən nó:s. Da ga j Krò:parca pa:rné:sla 'uən. Tô: so uotró:kam ta stâ:r parrouduá:l, čé: se uotró:c dobé:, so pa ré:klə, da ga Krò:parca pa:rné:se 'uən. Na Izvî:r smo š'lo glé:dat fantî:n, če u kè:r pa:rlé:tu 'uən.*

Jercin studenec = Jè:rcən stədə:nc Jè:rcəŋga stədə:nca m zastar. ime studenca *Jè:rcən stədə:nc je pret Čâ:čmanəm.*

Kad = 'Kat Kadî: ž ledinsko ime/ime tolmana v Kroparici *U 'Kat so se Kotəlčá:n kó:pat xodî:l, nat ta Zgò:rno žâ:go, gó:r je 'təmf. U Ka'də smo se kopá:l.*

Čop: u Kadə

Kamenščica = Kâ:mənšca –e ž star. ime potoka, ki priteče iz Kamne Gorice *U Kâ:mənšca smo se kó:pat xodî:l, je bla 'bəl tó:pla k pa Krò:parca.*

Kapelška voda = Kapè:lška uó:da Kapè:lške uó:de ž ime potočka, ki izvira pod Kapelico (=Kapelški studenček/Studenček)

Kapelški studenček = Kapè:lškə stəden'čək Kapè:lškəga stədenč'ka m ime studenčka (=Studenček) *Na Kapè:lškmo stədenč'kə je bla učâ:səx p'rou pí:pa.*

Kastelški graben = Kastè:lškə grá:bən Kastè:lšg:a grá:bna m ime potočka/jarka
Klofčarjev graben⁹ = Klofčá:rjəu grá:bən Klofčá:rjəuga grá:bna m ime potočka/jarka *Klofčá:rjəu grá:bən je par Gò:lijəu xî:š. Klofčá:rjəu grá:bən je na kó:nc Škarjè:uca.*

Konavsovo morje = Konà:usəu mùorje Konà:usəuga mùorja m ime tolmana v Kroparici *Konà:usəu mùorje je pot Polà:ŋko, 'təm səm se pa uəlî:kká:təu kó:pəu. Mâ:rzla uó:da pa to'kə, da 'kar rè:že, da t je u'se ulé:klə u'kəp.*

Kroparica = Krò:parca –e ž ime potoka, ki teče skozi Kropo *Krò:parca jzmâ:trana.*

Opis: Kroparica

ESSJ: isti izvor kot Kropa

Lipnica = Lî:pəncə –e ž nov. ime potoka, ki teče skozi lipniško dolino (star. Kamenščica)

Atlas: Lipnica

Opis: Lipnica

Miklavžev graben = Məklâ:užəu grá:bən Məklâ:užəuga grá:bna m ime potočka *Məklâ:užəu grá:bən ma uo'do, kadar je uelî:k dežè:uja, da:rgà:č pa nè:.*

Opis: Miklavžev graben

Petrovec = Pè:trəuc –a m ime studenca/hudournika *U Pè:trəuc je dó:bra uó:da. Pè:trəuc aŋkó:l na presá:xne.*

Opis: Petrovec – izvir istoimenskega hudournika

Preprovka = Pré:prəuka –e ž star. ime potoka Kroparica *Pa j uó:da mem né:ga tē:kla, se ré:če Pré:prəuka, ta'kat še ni: blə 'nəč uodouó:da. Pré:prəuka j pogà:nala ukəl sé:ndeset kolè:s.*

Logar: Pré:prəuka

Opis: Preprovka, Preprovka

⁹ Ime bi se dalo morda poknjžiti v Klobučarjev graben (onemitev prednaglasnega u in narečna asimilacija *bč > fč*).

Eržen: potok, ki je poln preprek, ki je preprežen z ovirami (jezovi, rake, bajaranji itd.)

Plēt.: prēproka f. der Wassergraben (auf Wiesen) 'jarek'

Razdrti potok = Razdā:rt pō:tok Razdā:rdga potō:ka m redko ime potoka – pritoka Kroparice *Razdā:rt pō:tok je u D'nə.*

Opis: Razdrti potok – hudournik, ki izvira pod planino Vodice

Siti studenec = ta Sī:t stōdé:nc ta Sī:dga stōdé:nca m zastar. ime studenca, ki leži nasproti Ažmanove žage (=Jercin studenec) *Ta Sī:t stōdé:nc je zraʊən Kri:ste.*

Opis: Siti studenec (na desnem bregu Kroparice, nasproti sedanje Ažmanove žage)

Smukarjev graben = Smù:karjōu grá:bən Smù:karjōuga grá:bna m ime potočka/jarka (=Hercelnov graben)

Spodnji bajar = ta Spō:dən bā:jar ta Spō:dənga bā:jarja m ime bajaranja
Studenček = Stōden'čək –č'ka m ime potočka, ki izvira pod Kapelico (=Kapelški studenček) *G'rem x Stōdenč'kə - za blō:kam, pot Kapē:lco dō:l je. Na Stōden'čək smo xodí:l s touà:rne po ʊo'do za pí:t. K səm biʊ 'jest ʊá:jenc, səm usà:g dà:n bō:goʊ, da səm 'šōʊ na Stōden'čək po ʊo'do.*

Opis: Studenček

Čop: Stə(-u)-dəncək (v. i.), pɹ Stədənškə (h. i.)

Šemov graben = Šē:mōʊ grá:bən Šē:mōʊga grá:bna m ime potočka, ki meji Spodnji in Zgornji konec Kroke

Škarjavec = Škarjē:ʊc –a m ime potočka (=Škarjevčev graben)

Škarjevčev graben = Škarjē:ʊčōʊ grá:bən m ime potočka (=Škarjavec)

Vrčica = Vā:rčī:ca/ʊā:rčī:ca –e ž ime potoka *U ʊā:rčī:co smo s flá:šam xodí:l po mó:ško ʊo'do.*

Čop: Vřčica

Atlas: Rečica

Zarten/Zorten potok = Zā:rtən/Zō:rtən pō:tok Zā:rtənga/Zō:rtənga potō:ka m star. ime potoka (=Razdrti potok) *Zā:rtən pō:tok je nad Izʊi:ram gō:r. U Zā:rtən pō:tok so se xodí:l kó:pat. Ló:γg'reš pa z ʊreté:na pō:ʔ u Gō:ro nōt:rə, pa prī:deš 'tut k Zā:rtənmu potō:k.*

Čop: Zärtən-, tudi Zōrtən pōtok < Razdrt(n)i potok

Zgornji bajar = Zgō:rən bā:jar Zgō:rənga bā:jarja m star. ime bajaranja/vodnega zbiralnika *Zgō:rən bā:jar je biʊ u Kó:tlə, 'təm k so 'zeʔ garà:že.*

Opis: Zg. Bajer

Žegnani (studenec) = ta Žē:gnan (stōdé:nc) ta Žē:gnaŋga (stōdé:nca) m ime studenca *Za Bari:glo par ta Žē:gnanmo smo ré:klə. Za ta Žē:gnaŋga smo ré:klə - smo bli ʊotró:c, smo xodí:l x ta Žē:gnanmo po da:r'ʊa – u bō:št z biʊ žē:n.*

Logar: ta žē:gnan stōdé:nc

Imena vzpetin, dolin, gorska imena... (oronimi):

Babji zob = Bā:bi/Bā:bji zō:p Bā:biga/Bā:bjiga zō:ba/zobù:zobà: m ime skale na Jelovici nad Kropo *G'rem pod Bā:bji zō:p po šmá:rənce. Səm biʊ na Bā:bjimo zō:p – tō: smo pa na 'laš plē:zal učá:səx gō:r; tá:ka špi:časta ská:la je, pō: pa glē:daš po Krō:p dō:l.*

Čop: Bābi zōp

Opis: Babji zob – ostra škrbina na vzhodnem robu Kroparske gore

Barigla¹⁰ = **Barì:glà –e** ž ime hriba *Na/za Barì:glo smo xodí:l lo'ųət pa po dar'ua. Na Barì:glə j pà:du Mì:lan.*

Čop: Barýgla

Opis: Barigla – sedlo, kjer se križajo pota Češnjica-Jamnik in Kropa-Jamnik

SSKJ: barigla

Plct.: barigla

Čelo = **Čě:l –a** m (s) gorsko ime *Na Čě:l səm bių, tō: j na uà:rx gó:re.*

Čop: Čěų, na Čěų < na Čclu

Črni vrh = **Čř:řən vř:rx Čř:řəŋga vř:řxa/ųřř'xa** m ime gorskega vrha nad Kropo *Čř:řən uř:ř je nà: jui:š uř:ř: rx, je paR ta Zi:dan.*

Atlas: Črni vrh

Opis: Črni vrh – najvišja točka Jelovice nad Kropo, 1307 m.

Dno = **D'nə –a** m (s) ime zgornjega konca kroparske kotline ob vznožju Zidane skale *Tō: j D'nə. 'Təm k uō:da tē:če, pa prā:ųmo ų D'nə. Pě:įmo do D'na/ų D'nə.*

Opis: Dno – izvir Kroparice

Fajmoštrova skala¹¹ = **Fá:įmoštroųe ská:la Fá:įmoštroųe ská:le** ž ime skale

Gora = **Gó:ra –e** ž gorsko ime *Tō: j u'se pod Gō:ro. U d'nə Gó:re j Izųi:r. (=Kroparska gora)*

Hrib = **Xři:p Xři:ba** m ime hriba *G'rem čes Xři:p na Čě:šəncō. Xři:p je za Kapě:lco gó:r prot Lō:ųskə. Ūř:ř: rx Xři:ba j 'təm, k se g're na Pretųō:rnik, k prī:dež z Jà:məŋka dō:l.*

Opis: Vrhu hriba – sedlo, kjer se prevali pečpot iz Kropo na Češnjico

Jelovica = **Jelō:ųca –e** ž ime planote

Atlas: Jelovica

Kapusov štant = **Kà:psou š'tant Kà:psouga štá:nta** m ime skale *Na Kà:psou š'tant je 'šou na prě:žo, ani: so pa goná:č bli.*

Opis: Kapusov štand – skala, kjer so lovci čakali v zasedi na gamse

Kres = **Křě:s –a** m ime dela Kroparske gore

Kroparska gora = **Křō:parska gó:ra Křō:parske gó:re** ž ime skalnih pečin na Jelovici, ki obkrožajo Kropo (=Gora)

Kugla = **Kù:glà –e** ž ime hriba nad Kropo *Pretųō:rnik je na Kù:glə.*

Čop: Kùgla

Opis: Kugla – izsekan polokrogel hribček, nedaleč od kote 597

Kurja dolina = **Kù:rja dolí:na Kù:rje dolí:ne** ž ime dolinice *Kù:rja dolí:na j ot Pě:troųca naprě:į gó:r.*

Morajna¹² = **Morà:įna –e** ž ime skale *Morà:įna j ská:la u Nà:cetųmo bō:št.*

¹⁰ Pojasnilo: barigla je v kroparskem govoru ovalen lesen sodček, v katerem so tovorili žeblje; hrib ima podobno obliko.

¹¹ To ime in še nekatera druga (Fajmoštrova skala, Kapusov štant, Strma gora, Zgorela skala, Benkov laz, Pri ta Divjemu možu, Kolezovo kopišče, Miklavževa driča, Pastirčkovo kopišče, Pod kresom, Široka peč) od mojih informantov pozna le Jože Eržen – morda iz literature ali virov v Kovaškem muzeju.

¹² Beseda *morà:įna –e* ima v kroparskem govoru sicer pomen 'nizka omara s predali in enimi večjimi vrati, večinoma za hrano in kramo' (J. Škofic, Glasoslovje, oblikoslovje in besedišče govora Kropo na Gorenjskem, Ljubljana 1996, str. 320).

Orlovina = Varlò:ṽna/ṽarlò:ṽna –e ž ime skale na Jelovici nad Kropo *Gó:R, na ṽarlò:ṽnə, krè:s kú:Rjo.*

Čop: Vrlòṽna < Orlovina¹³

Opis: Orlovina ali Varlovina – značilna gladka bela pečina vrhu gore nad Šimnačevo skalo

Peči = Peči: Peči: ž mn. ime hriba na drugi strani Kugle in Hriba *Tò: j na Pečé:x. Na Peči: smo xodí:l po malí:ne/má:ndəlne nabé:rat. Ta'kqt je blə ṽse posé:ka.*

Atlas: Peči

Opis: Na Pečeh – apnenčeve pečine, kjer so včasih kopali rudo

Reparica = Rè:parca –e ž ime stranske doline Vrčice in njenih pobočij *G'rem na Rè:parco. Na Rè:parco g'reš lox'ka 'tut s kamnoló:ma al 'pa g'reš s smučí:ša kà:məš'kəga.*

Strelavnica = Sta:rlà:ṽnca –e ž ime vzpetine, hriba *Na Sta:Rlà:ṽnca so xodí:l z mò:ṽznarjam stré:lat za ṽelí:ko nò:č al 'pa za precé:sjo. Sta:Rlà:ṽnca je nad Já:mo gó:R.*

Strma gora = Stó:rma gó:ra Stó:rme gó:re ž ime dela Gore *Po Stó:rmə gó:R so xodí:l po blí:žənc.*

Opis: Strma gora – najstrmejši del gore med Zidano skalo in Vodiciami

Šimnačeva skala = Šəmná:čəṽa ská:la Šəmná:čəṽe ská:le ž ime skale v Kroparski gori *Na Šəmná:čəṽ ská:l smo krè:s krí:l al 'pa na ta Zi:dən al 'pa na ṽarlò:ṽnə.*

Čop: Šimnáčəṽa skála

Opis: Šimnačeva skala – značilna grebenasta pečina, nekoliko nižje od Babjega zoba

Šimnaška = Šəmná:ška –e ž ime skale (=Šimnačeva skala) *Na Šəmná:ško g'rem.*

Špik = Š'pək Špí:ka m ime hriba *Pot Špí:kə gó:R, ṽ Špí:k je rezəruà:R. S Špí:ka mi: dobí:mo ṽó:do.*

Opis: Špik – nad strmo apnenčevo steno štrleča škrbina v Kotlu; tudi: studenec »pod Špikom«

Vilice = Vî:lce Vî:lc ž mn. ime globeli pod Zidano skalo *Z Vî:lc səm pa:R'šəṽ na ṽə:Rə Gó:re – tò: j ta: pò:t, k ma na začé:tkə dṽà: krá:ka, pò: se pa ṽ é:ṽga zdru:šta pa pri:dəta ṽ D'nə dó:l.*

Opis: Vilice – razcep večje driče v dve manjši pod vrhom blizu Zidane skale

Vrčica¹⁴ = ṽṽ:rčí:ca –e ž ime doline *U ṽṽ:rčí:ca smo xodí:l po mò:ško ṽó:do.*

Vrh (Gore) = ṽṽ:Rṽ (Gó:re) ṽṽ:Rṽa (Gó:re) m ime vrha Kroparske gore *Tò: j ṽṽ:Rṽ Gó:re. Z ṽṽ:Rṽa dó:l g'rem.*

Zidana skala = Zi:dəna (ská:la) Zi:dəne (ská:le) ž gorsko ime nad Kropo *Ta mà:la ta Zi:dəna pa ta ṽè:lka ta Zi:dəna sta. Na ta Zi:dən (ská:l) smo krè:s krí:l. Na ta ṽè:lka ta Zi:dən səm biṽ. Ta mà:la j ta zà:dna, g g'reš z Já:məṽka, pò: j pa Čṽ:Rəṽ ṽə:Rə, 'tam k so klò:pce, j pa ta ṽè:lka.*

Atlas: Zidana skala

Opis: Zidana skala – značilna, kakor iz kvadrov zidana nad 50 m visoka skala na robu gore pod Črnim vrhom

Zgorela skala = Zgoré:la ská:la Zgoré:le ská:le ž ime skale, na kateri je pred vojno tri dni gorelo

¹³ Čopova razlaga je najbrž pravilna: kroparščina pozna protetični *ṽ* pred o in u, prednaglasni polglasnik iz oslabiljenega prednaglasnega o v položaju pred *R* ima ponavadi a-jevsko barvo.

¹⁴ Dolina ima isto ime kot potok, ki teče skozi njo.

Ledinska imena¹⁵:

Apnenica = Apné:nca -e ž ledinsko ime *Apné:nca i na uà:rx Blà:tne drí:če*.

Opis: Apnenica – dno driče pod strmo goro, značilno po belem apnencu

Balontov laz = Baló:ntou 'l̥s Baló:ntouga lazù:/lá:za m ime lazú/travnika na Petelinovcu *Na Baló:ntou 'l̥s s̥m 'šou s ta Zi:dane*.

Benkov laz = Bé:ηkou 'l̥s Bé:ηkouga lazù:/lá:za m ime lazú

Blatna driča = Blà:tna drí:ča Blà:tne drí:če ž ime drče *Blà:tna drí:ča pri:de u D'nə dó:l, nat ta Zgò:rno žà:go*.

Opis: Blatna driča – driča, ki je blizu izvira Kroparice ob Razdrtem potoku

Bodlajka¹⁶ = **Bodlà:jka -e** ž ime hriba, gozda na Jelovici *U Bodlà:jko smo xodí:l po malí:ne*.

Logar: Budlà:jka

Atlas: Rudlajka

Cajhново kopišče¹⁷ = **Cá:ixnou kopí:še Cá:ixnouga kopí:ša** m zastar. ledinsko ime *Cá:ixnou kopí:še i za Bari:glo pr̥t Čè:š̥nc. Na kopí:še smo š'lə po borouñi:ce*.

Cigansko = Žgà:nsk Žgà:nskəga posamost. prid. m ledinsko ime *Na Žgà:nsk̥m s̥m biu. Z žgà:nskəga smo se dričá:l*.

Opis: Na Ciganskem – mala ravnica ob robu gozda, kjer so svoj čas taborili cigani

Cutov laz = Cú:tou 'l̥s Cú:touga lazù:/lá:za m ime lazú/travnika *Cú:tou 'l̥s je nat Stò:čjam gó:r. U Cú:tou 'l̥s g'rem*.

Opis: Cutov laz

Čop: Cútou lāz

Dolga njiva = Dò:uga ní:ua Dò:uge ní:ue ž nov. ime travnika *Za Dò:ugo ní:uo so š'lə u Jè:maus/u Ē:maus. Na uè:lk pondè:lk popò:une so š'lə za Dò:ugo ní:uo jelé:ne spú:šat pa pá:r̥ngo bí:t*.

Opis: Dolga njiva – cca 200 m dolg travnik ob Črnem potoku

Fajfa = Fà:jfa -e ž ledinsko ime *S̥m 'šou na Fà:jfo gó:r. Tò: i od Miklà:užouca gó:r po pò:t na Uodí:ce*.

Fajmoštrov laz = Fà:jmoštrou 'l̥s Fà:jmoštrouga lazù:/lá:za m ime lazú/travnika (=Farovski laz) *Fà:jmoštrou 'l̥s je 'zej 'uəs zarà:šen*.

Farovski laz = Fà:r̥ouškə 'l̥s Fà:r̥ouškəga lazù:/lá:za m ime lazú (=Fajmoštrov laz)

Opis: Farovski laz

Ferbarjeva driča = Fé:r̥barjoua drí:ča Fé:r̥barjoue drí:če ž ime drče *Po Fé:r̥barjoue drí:č so dar'ua dó:l p̥xá:l. Fé:r̥barjoua drí:ča i nad Izui:r̥gm*.

Čop: Férberjowa drýča

Gamsov skret¹⁸ = **Gá:msou skrè:t Gá:msouga skrè:ta** m ime skale *Na uà:rx Gó:re i pa Gá:msou skrè:t*.

¹⁵ Moji informanti ne poznajo ledinskega imena *štúla*, ki ga omenja Čop v svoji disertaciji na str. 85.

¹⁶ Budlaj – še hišno ime na Sr. Dobravi (tu poznajo švapanje, zato bi bilo ime morda pravilno poknjženo **Bodljajka**); enako *Budlà:jou vi:genc* v Kropi (v kroparskem govoru ni švapanja).

¹⁷ Jože Eržen pozna dvobesedno poimenovanje s prid. pril., ostali informanti poznajo le enobesedno poimenovanje brez svojilnega pridevnika v prilastku.

¹⁸ To ime poznata od mojih informantov le Jože Eržen in Stanko Habjan (enako velja tudi za ime Zelena dolina).

Hercelnov laz = **Xé:rcəlnəu 'lɔs Xé:rcəlnəu**ga lazù:/lá:za m ime lazú/travnika
Hercelnov bošt = **Xé:rcəlnəu 'bošt Xé:rcəlnəu**ga bô:šta m ime gozdne parcele
Xé:rcəlnəu 'bošt je nad lá:zəm.

Hrinovec = **Xrì:nəuc –a** m ime travnika *Potò:čəŋk je ré:ku: »U Xrì:nəuc g'rem sè:čt.« U Xrì:nəuc majo 'lɔs.*

Logar: Xrì:nəuc

Čop: Xrýnəuc

Opis: Hrinovec – hudournik ter obenem senožet tik njega

Jama = **Já:ma –e** ž ime travnika *Gre'mo na Já:mo. Tò: je tá:ka planà:uca nat Plà:cəm.*

Opis: Jama – mala košenina tik nad središčem Krope

Kolezovo kopišče = **Kò:lezəu kopí:še Kò:lezəu**ga kopí:ša m zastar. ledinsko ime
Kò:lezəu kopí:še j nad Mè:lám.

Kovačev laz = **Kouá:čəu 'lɔs Kouá:čəu**ga lazù:/lá:za m ime lazú/travnika *Kouá:čəu 'lɔs je 'koj 'mè:ixnə napré:j uod Já:me.*

Lazi = **Lá:s Lá:zəu** m mn. skupno ime za Mežnarjev, Cutov, Fajmoštrov, Šolarjev, Perčev laz *Na Lá:ze smo louí:t xodí:l. Ré:če se, da səm 'šəu na Lá:ze na Uodí:ce.*

FK: (v) Lasech

Opis: V Lazih – splošno ime za zahodno pobočje doline, kjer je več lazov oz. gorskih senožeti

Lojzmanov bošt = **Lò:izmanəu 'bošt Lò:izmanəu**ga bô:šta m ledinsko ime
Lò:izmanəu 'bošt je xravən Kadí:.

Luža = **Lú:ža –e** ž ledinsko ime – gozdno pobočje na robu Jelovice (=Lužica) *Na Lú:žo g're pò:t uokəl Gó:re. Lú:ža j gli:x nad Já:məŋkam.*

Lužica = **Lú:šca –e** ž ledinsko ime (=Luža)

Mali lazek = **ta Mâ:l lâ:zək ta Mâ:lga lâ:ska** m ime lazú/travnika *Ta Mâ:l lâ:zək je 'žə zarà:šen. Ta Mâ:l lâ:zək je Lò:izmanəu. Ta Mâ:l lâ:zək je pot Fá:imoštroumo.*

Marica = **Marì:ca –e** ž ime znamenjčka iz leta 1927 ob poti na Vodice *Tò: j pa gó:r, k se g're na Uodí:ce, g'reš mem Marì:ce. Tò: j par Marì:c, 'təm smo počiuá:l. 'Təm je an počiuá:lnik, k smo š'lə gó:r, da smo mal pà:uze narè:dlə. G'rem na Marì:co gó:r.*

Čop: za Marýjco

Martinček = **Martì:nčək –čka** m ime gozdne parcele na Jelovici *Do Martì:nčka gre'mo.*

Matevžkov laz = **Matè:ušəu 'lɔs Matè:ušəu**ga lazù:/lá:za m ime lazú/travnika
Matè:ušəu 'lɔs je 'zej Šò:larjəu.

Mel = **Mè:u –la** m ledinsko ime *U Mè:l mam 'bošt. G'rem u Mè:u po da:rua. Nad Mè:lám je Ureté:n. Mè:u je ot Pè:trəuca pè:ctə mé:trəu lé:vo.*

Opis: Mev – (Mcl) prodišče ob vznožju poti, ki pelje tostran Špika na Vodice

Čop: na Mèu, od Mèuca səm

Mežnarjev laz = **Mé:žnarjəu 'lɔs Mé:žnarjəu**ga lazù:/lá:za m ime lazú/travnika
Mé:žnarjəu 'lɔs je mè:ixnə od Fá:rouškəga lá:za.

Opis: Mežnarjev studenec pod isto imenskim lazom

Miklavževa driča = **Məklá:užəu drí:ča Məklá:užəu drí:če** ž ledinsko ime

Močile = **Močí:le Močí:l** ž mn. ledinsko ime *U Močí:ləx je 'təm, k se g're na Čè:šəncə. Tò: j na drù:x strà:n Xrì:ba, žə na čè:šənško strà:n. Səm 'šəu na Močí:le.*

Logar: U Moči:ləx/U Močf:ləx

SSKJ: močilo 2. 'razmočen kraj, kjer voda izvira iz tal'

Plct.: močilə 2) dic Lache

Mokra skala = ta Mò:kra ská:la ta Mò:kre ská:le ž ime skale

Opis: Mokra skala – apnenčeva, z mahom obraščena skala, čez katero pronica voda in tvori sigo

Natovo polje = Nà:tou pò:le Nà:touga pò:la m (s) star. ledinsko ime (=Polje) *U Nà:tou pò:le gre'mo prè:klət. Nà:tou pò:le i biu fá:rouškə.*

Natov rob = Nà:tou rò:p Nà:touga rò:ba m ime travnika in smučišča *Na Nà:tou rò:p smo xodf:l í:če louf:t. Na Nà:toumo rò:b, 'ja. Na Nà:tou rò:p prf:des s Cú:touga lá:za.*

Ovink¹⁹ = **Uo'vəŋk Uouf:ŋka** m ledinsko ime *Na Uo'vəŋk gre'mo po da:rua. Z Uouf:ŋka né:sem da:r'ua.*

Opis: Na Ovinkih – vijugasta pot nad Lazi, po kateri so spravljali les, oglje in rudo

Pastirčkovo kopišče = Pastí:rčkou kopí:še Pastí:rčkouga kopí:ša m ledinsko ime

Perčev laz = Pé:rčou 'lās Pé:rčouga lazù:lá:za m ime laz/travnika *Mé:žnarjou 'lās je lé:vo ot Pé:rčouga.*

Perčeve pečine = Pé:rčoue pečí:ne Pé:rčouəx pečí:n ž mn. ime pečin *Pé:rčoue pečí:ne so nad Lá:zəm.*

Petelinovec = Petelí:nouc –a m ime travnika in gozdnatega področja okrog njega *Petelí:nouc je tí:st trá:vəŋk. Na Petelí:nouc je 'tut Baló:ntou 'lās, pa Səeta Zbó:ta i 'tut na Petelí:nouc.*

Opis: Petelinovec

Petrovec = Pè:trouc –a m ime zemljišča za cerkvijo levo *U Pè:trouc je dó:bra uó:da.*

Plana = Plá:na –e ž ledinsko ime (=Pogrošarjeva plana) *Na Plá:n je 'təm, k se 'gre na Uodí:ce, g g'reš uokəl Gó:re.*

Opis: Na Plani – ravnica sredi gozda pod koto 597

Planice = Planí:ce Planí:c ž mn. ledinsko ime *K'le spré:dej so 'le Planí:ce, 'təm k so krè:s 'tut krí:l, prot Uodí:cam.*

Opis: Planice – goličava na grebenu pod Vodicami

Plankarija = Plaŋkarí:ja –e ž ledinsko ime (gozd), ime vrha *Uod Lá:zou gó:r, na uà:rx je Plaŋkarí:ja. Učá:s so pá:slə, rá:ítam, u Plaŋkarí:i, na ué:m pa nè: dó:brə, 'no.*

Čop: Plankarija

Pod boštom = Pod bó:štam/bó:rštam/bó:rštam ledinsko ime – planjavica, raven prostor sredi vzpetine med Petrovcem in Dolino, za župniščem tik pod gozdom *U'se k'le gó:r za cè:rkujo dó:l smo ré:klə Pod bó:štam.*

Pod Kresom = Pot Krè:sam ledinsko ime *Pot Krè:sam je 'təm, k se g're skos Pè:trouc gó:r na Uodí:ce.*

Podraca = Podrá:ca –e ž ledinsko ime *Gli:x səm/g'rem s Podrá:ce/spod Rá:ce.*

Pod Mokro skalo = Pot ta Mò:kro ská:lo ledinsko ime – področja okrog Mokre skale *Pot ta Mò:kro ská:lo i za cè:rkujo gó:r.*

¹⁹ Tega imena od mojih informantov ne poznata Stanko Habjan in Gizela Miljavec.

Pogrošarjeva plana = Pogrò:šarjəuə plá:na Pogrò:šarjəuə plá:ne ž ledinsko ime (=Plana)

Polanka = Polà:ŋka – e ž ledinsko ime *Par Polà:ŋk je xí:ša, u Polà:ŋk je pa k'rej, zatò: k je bla 'tut fuží:nca u Polà:ŋk.*

Police = Polí:ce Polí:c ž mn. ledinsko ime *Polí:ce so pot Zi:dano.*

Polje = Pò:le – a m (s) ledinsko ime – zemljišče pod Kapelico (=Natovo polje) *S ré:ku, g'rem u Pò:le, da s lox'ka 'šəu u teləuà:dəncə.*

Pri Beču = Par Bə'čə ledinsko ime *Par Bə'čə j ana planà:uca nad Uodí:cam, ane stò: mé:trəu prət ta Zi:dan.*

Opis: Bč – korito s hladnim izvirom na Vodica

Pri Divjem možu = Par ta Dì:ujimo mò:žə ledinsko ime

Raca = Rá:ca – e ž ime skale in gozdnega pobočja *Dó:ns səm biu pod Rà:co po da:řua. Kà:məčan prà:ujə, g'rem na Rà:co na Uodí:ce. G'rem s Krò:pe pod Rà:co po da:řua. Kà:məčan prà:ujə Rá:ca, m: pa prà:umo pod Rà:co.*

Opis: Raca – značilna bela pečina nad izvirom Črnega potoka

Sedemindvajseta = Sé:dənduè:įseta – e ž ime gozdne parcele na Jelovici *G'rem u Sé:dənduè:įseto.*

Sedmo kopišče = Sé:dəm kopí:še Sé:dəmgə kopí:ša m zastar. ledinsko ime *Za Barí:glo do Sé:dəmgə kopí:ša so bli.*

Stočarjev laz = Stò:čarjəu 'ləs Stò:čarjəuə lá:za m ime laz

Široka peč = Širó:ka pè:č Širó:ke pečí: ž ledinsko ime

Šlibarjev laz = Šli:barjəu 'ləs Šli:barjəuə lá:za m ime laz/travnika (=Tarbuskarjev laz)

Šolarjev laz = Šò:larjəu 'ləs Šò:larjəuə lazù:/lá:za m ime laz/travnika (=Matevžkov laz)

Šomoštrov lazek = Šò:moštrəu là:zək Šò:moštrəuə là:ska m zastar. ime laz/travnika *Šò:moštrəu là:zək je biu pot pò:tjo.*

Štok = Š'tək Štò:ka m ledinsko ime *Š'tək je pa na Jà:məŋk, 'təm k se g're pò:į k cé:řkvə.*

V Švici = U Švì:c ledinsko ime *Zgò:rna žà:ga j U Švì:c, so ré:klə, U Švì:c.*

Tarbuskarjev laz = Tarbù:skarjəu 'ləs Tarbù:skarjəuə lazù:/lá:za m ime laz/travnika *Tarbù:skarjəu 'ləs je za Pogrò:šarjəu, Gabè:le g'rejo mè:m.*

Triindvajseta = Trì:nduè:įseta – e ž ime gozdne parcele na Jelovici *G'rem u Trì:nduè:įseto.*

Vodice = Uodí:ce Uodí:c ž mn. ime planine na Jelovici nad Kropo *Tò: se į š'lə na Uodí:ce.*

Atlas: Vodice

Opis: Vodice – cca 1000 m visoka planina pod Črnim vrhom

Vodiška (planina) = Uodí:ška (planí:na) Uodí:ške (planí:ne) ž ime planine na Jelovici nad Kropo *U nedé:lo gre'mo na Uodí:ško.*

Atlas: Vodiška pl.

Vreteno = Ureté:n – a m (s) ledinsko ime – gozd in skalni rob na Jelovici nad Kropo *Ureté:n je na sré:t, k se g're na Uodí:ce. 'Jest mam 'bošt na Ureté:n/Ureté:n. Ureté:n je križi:še, k z Mè:ua pa z Žà:ge pri:de pò:t na Uodí:ce gó:r.*

FK: na Uretten

Opis: Vreteno – skalnat slabo poraščen apnenčev rob ob Razdrtem potoku

Zadolga njiva = Zadò:uga n̄:ya Zadò:uge n̄:ye ž star. ime travnika *Xod̄:l smo pa Zadò:ugo n̄:yo*.

Čop: Zadòuga niwa < za dolgo njivo (l. in v. i., Kropa)

Za dolgo njivo = Za d̄o:ugo n̄:yo ime travnika

Za Osjekom = Za Ūò:sjekam nov. ime počitniškega naselja za Dolgo njivo *Za Ūò:sjekam je pl̄è:s*.

Eržen: lastnik počitniškega naselja je (bil) Rdeči križ iz Osijeka na Hrvaškem

Zelena dolina = Zel̄e:na dol̄:na Zel̄e:ne dol̄:ne ž ime gozdne parcele *Zel̄e:na dol̄:na i par Sloq̄e:nsk pé:č, par Kor̄ò:ščkə*.

Opis: Zelena dolina – bukov gozd nad isto žago

Čop: Zel̄ena dolina, u Zel̄en dolin

Zupanovo kopišče = Zù:panou kop̄i:še Zù:panouga kop̄i:ša m zastar. ledinsko ime *Zù:panou kop̄i:še i na Plajkar̄i:i*.

Žaga = Žà:ga –e m ledinsko ime *U Žà:k s̄əm biu má:l. Z Žà:ge smo se dričá:l. Na Žà:go smo se xod̄:l lú:bət. M̄a:jəŋkouga smo xod̄:l pož̄:rat na Žà:go*.

FK: na Schag (ime gozdne parcele nad Koroščkom)

Opis: Na žagi – gozdne parcele nad bivšo zgornjo žago

Imena stavb, (nekatra) hišna imena²⁰ in nekatera druga stvarna lastna imena:

Ažmanova žaga = Ā:žmanoua žà:ga Ā:žmanoue žà:ge (=Spodnja žaga)

Opis: Ažmanova žaga

Budlajev vigenjc = Budl̄a:jou v̄i:genč Budl̄a:jouga v̄i:genca m ime vigenjca

Cerkev (Sv. Lenarta) = C̄é:rkuc C̄é:rkve (svedga L̄è:narta) ž ime farne cerkve

Dom = D̄ò:m D̄ò:ma m ime stavbe, v kateri je kino, knjižnica - Zadrudni dom *Ki: no j u D̄ò:m. Prosl̄a:ua i bla u D̄ò:m*.

Dolga rit = D̄ò:uga 'rət ž zastar. ime vigenjca *'Təm je biu 'tut ūi:genč u D̄ò:ug r̄i:t. Pu žà:ga i bla D̄ò:uga 'rət*.

Durcla = D̄uorcla –e ž zastar. hišno ime *D̄uorcle ní: 'ueč*.

Farovski križ = F̄á:rouškə kr̄i:š F̄á:rouškəga kr̄i:ža m ime sakralnega objekta *Par F̄á:rouškmo kr̄i:žə i biu*.

Folšaritnica = F̄oušari:tənca –e ž star. ime hiše *F̄oušari:tənca j ana x̄i:ša na Pl̄à:c*.

Kapelica = Kap̄è:lca –e ž ime cerkve Device Marije na desnem bregu Kroparice *Nat Kap̄è:lco s̄əm biu. X Kap̄è:lc g'rem*.

FK: Kapelza

Klinarjeva hiša = Kl̄i:narjoua x̄i:ša Kl̄i:narjoue x̄i:še ž redko, zastar. ime hiše, v kateri je muzej (=Muzej)

²⁰ O hišnih imenih v Kropi je pisal Jože Eržen v Kroparskem zborniku leta 1995 (Domača hišna imena v Kropi), str. 198–205, prispevek Kroparska domača hišna imena (hišna številka, lastnik, domače ime) pa je tudi v Dodatku k prispevku za opis Krope (glej op. 2), str. 14–16. Tine Logar je v svojem rokopisnem zapisu govora Krope tudi zapisal dve hišni imeni: *u Kr̄i:štlə, Tramù:ška*. Čop je v svoji disertaciji zapisal nekaj hišnih imen v Kropi, npr.: *u pəkl̄ə, p̄r jernáčə, p̄r Dražgošan, p̄r Smûkarjə, p̄r Šl̄ibrə, p̄r Mat̄ičkə, p̄r X̄érc̄l̄nə, Č̄opək, J̄ürčək, Kor̄òščək, T̄õncək, R̄óbəč* idr.

Korošček = Korò:šček –čka m hišno ime (kmetija)

FK: Koroschek

Loden = Ló:dən -dna m hišno ime in ime trgovinice *U Ló:dənə j štacú:na, ló:dən je pa 'le blagò.*

Lodnovo znamenje = Ló:dnoṽ zná:mne Ló:dnoṽga zná:mna m (s) ime sakralnega znamenja

Lovska kočā = Ló:ṽska kó:ča Ló:ṽske kó:če ž ime kočē/gostišča na Petelinovcu ob cesti na Jamnik *Do Ló:ṽske kó:če gre'mo. G'rem u Ló:ṽsko kó:čo.*

Atlas: L. k.

Lukov vigenjc = Lú:kou ṽ:genč Lú:kouga ṽ:genca m zastar. ime vigenjca²¹ *Lú:kou ṽ:genč je biṽ za ṽ:cam.*

Matičkovo znamenje = Matì:čkou zná:mne Matì:čkouga zná:mna m (s) ime sakralnega znamenja *Matì:čkou zná:mne ma Krì:sta 'zej.*

Medvehka²² = Medvè:xka -e ž zastar. hišno ime *G'rem x Medvè:xkə. Tò: j nat Potò:čəŋkəm.*

Čop: Medvèxka

Medvehkina hiša = Medvè:xkna xí:ša Medvè:xkne xí:še ž zastar. hišno ime *Nasp'rot Potò:čəŋka j Medvè:xkna xí:ša. Medvè:xkna xí:ša j postrò:jena.*

Miklavž = Məklá:ṽš –ṽža m hišno ime v Kropi *PAR Məklá:ṽš səm biṽ.*

Čop: Məklaužək

Miklavževc = Miklà:ṽšəuc –a m ime kmetije ob vhodu v dolino Vrčice *Od Miklà:ṽšəuca gó:r g'reš loxkò: na Uodí:ce.*

Muzej = Muzé:j –ja m skrajšano ime za Kovaški muzej v Kropi (=Klinarjeva hiša) *Pred Muzé:jam me j slì:kou.*

Na skalici = Na ská:lə hišno ime v Kropi *PAR Šči:rarčkə se ré:če Na ská:lə.*

Čop: Na skálə

Nava = Nə:ṽa –e ž, tudi **Nə:ṽ –a** m zastar. ime vigenjca²³ *Nə:ṽa/Nə:ṽ je biṽ pot Xé:rcəlnam.*

SSKJ: nāv 'bivališče mrtvih'

Plēt.: nāvje 'duše nekrščenih otrok'

ESSJ: csl. navъ (f.) 'mrlič'

Pana = Pá:na –e ž star. ime vigenjca²⁴ *'Jes səm kouà:ṽ u Pá:n.*

²¹ Imena vigenjcev izpred 1. svetovne vojne, ki so navedena v delu Opis Kroepe (prepis in arhiv Kovaški muzej Kropa), 1951 (glej op. 2), str. 33: v Pungartu, na Mlečju, Tonetov vigenjc, Prekuhovčec (Prekuhovčev, op. J. Š.) vigenjc, vigenjc na »placu« (vigenjc »Na placu«, str. 30), pod češnjo, v Jami, v Peklu, v Vicah, v Kamrci, Lukov vigenjc, Kovačnica, Na Zg. Bajerju, V Navi, na Savi, Dolgart in vigenjc v Smukarjevem grabnu.

²² Ime je verjetno nastalo iz »medvedka« po asimilaciji *dk > xk*. Enako tudi Medvedkina hiša.

²³ V vigenjcih je bilo delo zelo težko, v njih so od jutra do noči, od otroštva do smrti kovali odrasli in otroci (prim. še druga imena vigenjcev: Pekl, Vice...); podobno še **ná:ṽčək –čka** 'mrtvaški zvon pri Kapelici', ki je kroparskim tovornikom zvonil, ko so z žebli odhajali na nevarno pot preko Jamnika proti Sredozemlju.

²⁴ V kroparskem govoru ima glagol **pá:nat –am** pomen 'kaznovati'.

Pekel = **Pə'kəu/Pəkù:/Pə'ku Pək'la** m zastar. hišno ime (in nekoč tudi ime vigenjca) v Kropi²⁵ *Pə'kəu - tò: j ana xí:ša, k so jo podà:rlə, k so cé:sto ší:rlə. Smo ré:klə, da smo blə ŷ Pək'lə. Skos Pə'kəu smo xodí:l gó:r k má:š po bli:žənc. Tò: j bla to'kə t'ma, k s 'šəu skò:z, da ní:s 'nəč ŷí:du.*

Čop: ŷ Pəklə

Opis: v Peklu (vigenjc)

Pivkov vigenjc = **Pì:ŷkəu ŷí:genç Pì:ŷkəuŷa ŷí:genç** m zastar. ime vigenjca

Polčevo znamenje = **Pó:lčəu zná:mne Pó:lčəuŷa zná:mna** m (s) ime sakralnega znamenja

Poljanka = **Polà:ŷka -e** ž hišno ime *Par Polà:ŷk səm biŷ. G'rem do Polà:ŷke.*

Potovka = **Pó:təuŷka -e** ž zastar. hišno ime *G'reš na Pó:təuŷko gó:r. 'Zej gre'mo pa x Pó:təuŷk.*

Prekuh = **Prekú:x -a** m zastar. ime vigenjca

Prekuhov vigenjc = **Prekú:xəu ŷí:genç Prekú:xəuŷa ŷí:genç** m zastar. ime vigenjca *Prekú:xəu ŷí:genç pa Pá:na sta bla 'təm, k je 'zej Ű:ko.*

Pretvornik = **Pretuð:rnik -a** m nov. ime televizijskega pretvornika na vrhu Kugle oz. področja okrog njega *Dó:ns smo š'lə do Pretuð:rnika na spre'xot.*

Pungart = **Pù:ŷgart -a** m zastar. ime vigenjca *Pù:ŷgarta ní: 'ueč - je biŷ nasprət Lé:drarja. U Pù:ŷgart je ana da:rží:na žŷé:la, so bli 'kər nó:t u anmo kabarné:l.*

Ravnateljev križ = **Ravnà:təlnəu krí:š Ravnà:təlnəuŷa krí:ža** m ime sakralnega znamenja *Par Ravnà:təlnəuŷmo krí:žə p se ré:klə.*

Slovenska peč = **Sloué:nška pè:č Sloué:nške pèči:** ž ime tehničnega spomenika – ostankov plavža/topilne peči na volka iz 14. stol. *X Sloué:nšk pé:č/ot Sloué:nške pèči: g'rem. Sloué:nška pè:č je ŷ D'nə. Zgò:rna žà:ga j bla za Sloué:nško pèčjò:.*

Spodnja žaga = **Spò:dna žà:ga Spò:dne žà:ge** ž ime stavbe – žage (=Ažmanova žaga) *Spò:dna žà:ga j bla Ló:dnoŷa, je ŷ Kó:tlə. Kó:pəu səm se pot ta Spò:dno žà:go.*

Spodnji mlin = **ta Spò:dən mlì:n ta Spò:dəŷga mlì:na** m ime stavbe

Srednji mlin = **ta Srè:dən mlì:n ta Srè:dəŷga mlì:na** m ime stavbe *Ta Srè:dən mlì:n je nad Plà:cəm.*

Opis: Srednji mlin

Stara šola = **ta Stà:ra šò:la ta Stà:re šò:le** ž star. ime stavbe - mežnarije, v kateri je bila do leta 1888 kroparska osnovna šola *Ta Stà:ra šò:la j pa mežnarí:ja.*

Čop: ŷ ta stār šòlə

Sveta Sobota = **Suəta Zbó:ta Suəte Zbó:te** ž ime sakralnega znamenja *Par Suət Zbó:t səm biŷ - tò: j nad Ló:ŷsko kó:čo. Pot suəto Zbó:to so ŷ'ga ŷbí:l. Zná:məncək je 'təm, je nat cè:sto, na tí:stmo ŷŷí:ŷk tá:k krí:š.*

Čop: pŷ Svəd Zbót (znamenje nad Kropo)

Šmelova šupa = **Šmè:loŷa šú:pa Šmè:loŷe šú:pe** ž zastar. ime stavbe – lope *Šmè:loŷa šú:pa j bla dó:l, k je Mí:xəuŷa xí:ša.*

Čop: Šmčlowa šupa (h. i., Kropa) < svn. Schüpfe

²⁵ Tudi tu gre za metaforično poimenovanje (trpljenje, temačnost, strah – podobno tudi Vice, Nava).

Šola = Šò:la –e ž ime stavbe – Macolove hiše, v kateri je bila od leta 1888 do leta 1957 kroparska osnovna šola *Pot Šò:lo səm loù:ù rí:be, k je tí:st 'tomf. 'Jes se požà:ra na spò:ùnəm, tē:ta so se ga pà:, k je pò: KRò:pe goré:l, ot Fí:nžgarja pa do Šò:le.*
Šuštarčkova kovačnica²⁶ = Šù:štarčkoua kouà:čənce Šù:štarčkoue kouà:čənce ž ime poslopja Šù:štarčkoue kouà:čənce ní: 'ueč. *U Šù:štarčkou kouà:čənc so dé:lal cerkuè:ne uú:re.*

Opis: Šuštarčkova fužinca

Tarbuskarjev²⁷ **znamenjček = Tarbù:skarjəu znamen'čək/zná:məncək**
Tarbù:skarjəuga zná:məncəka/znamənc'ka m ime sakralnega znamenja *Tarbù:skarjəu znamen'čək je u Kó:tlə, Čà:čmanouga, Potò:čənkouga pa Nà:touga so pa samò: postá:ùlə.*
U Tarbù:skarjəumo znamen'čəkə Marì:ja na ká:č stojì:, ana drù:ga j pa kapè:la par sùetmo Jò:žef.

Vice = Uj:ce/-a –0 s mn. ime vigenjca *U Uj:cax še 'zej kú:jejo učá:səx.*

Opis: Vice

Zgornja žaga = Zgò:rna žà:ga Zgò:rne žà:ge ž ime stavbe – žage *Je bla Zgò:rna žà:ga pa Spò:dna žà:ga, pa ubè:na 'ueč na dè:la. Zgò:rna žà:ga j bla pa Plamé:noua. Ta Zgò:rna žà:ga j par Sloùé:nsk pé:č.*

Zgornji mlin = ta Zgò:rən mlì:n ta Zgò:rəŋga mlì:na m ime stavbe *Ta Zgò:rən mlì:n je u Kó:tlə.*

Znamenjček = Znamənc'čək –č'ka m ime sakralnega znamenja nad Studenčkom *Z Znamənc'ka 'uən uó:da té:če.*

Čop: Znaməncək

Imena poti (hodonimi):

Gasa = Gà:sa –e ž ime poti od Potočnika proti farni cerkvi *Pó:j s pa na Gà:so gó:r pa:r'šou.*

Gabele = Gabè:le –0 ž mn. ime poti iz Krope na Jamnik *Po Gabè:lax smo se dričá:l. Po Gabè:lax se g're na Jà:məjk, samò: 'ze j slá:ba pò:t, učá:səx je bla pa tò: glá:una pò:t. Nà:jbəl se spò:ùnəm, k je aŋ'kaŋ a'dən u Gabè:lax za'šou, k'le gó:r, an možà:kar.*

Gospoka ulica/gasa = Gospó:ska ú:lca/gà:sa Gospó:ske ú:lce/gà:se ž ime ulice v Kropi, v kateri so večinoma enostanovanjske fužinarske hiše *U Gospó:sk gà:s ano xí:šo obná:ùlajo.*

Karlovec = Kà:rləuc –a m ime dela ceste *U Kà:rləuc je cé:sta.*

Opis: Karlovec – klanec na cesti ne daleč od katastralne meje

Markova pot = Mà:rkoəa pò:t Mà:rkoəe potì: ž ime poti *Mà:rkoəa pò:t je nad Lá:zəm. Tò: smo na Uodí:ce xodí:l po Mà:rkoəu pò:t.*

Smrdljiva gasa = ta Smardlì:əa gà:sa ta Smardlì:əe gà:se ž ime poti/ulice *Ta Smardlì:əa gà:sa j od Plà:ca mem Kouá:ča do Lú:kouga mò:sta.*

Spodnja pot = ta Spò:dna pò:t ta Spò:dne potì: ž ime poti *Po ta Spò:dna pò:t se g're na Čè:šəncə.*

²⁶ Ime poznata le Jože Eržen in Nace Blaznik.

²⁷ Morda bi bilo pravilno poknjženo Trbuskarjev znamenjček s polglasnikom pred r – v kroparskem govoru se namreč polglasnik pred r izgovarja tudi kot a oz. g.

Široka pot = ta Širò:ka pò:t ta Širò:ke potì ž ime poti *Ta Širò:ka pò:t g're po Gabè:lax pod Bari: glo.*

Zgornja pot = ta Zgò:rna pò:t ta Zgò:rne potì: ž ime poti *Po ta Zgò:rna pò:t se g're na Lò:usko kò:čo.*

Imena drugih samostojnih objektov:

Bazen = Bazè:n –a m ime športnega objekta in njegove najbližje okolice *Gre'mo na Bazè:n odbò:jko igr'ət. Po uó:iskə smo pa Bazè:n narè:dlə.*

Brezovski kamnolom = Bré:zoùšk kamno'lom Bré:zoùškəga kamnolò:ma m ime kamnoloma *Bré:zoùšk kamno'lom je na Pečé:x.*

Koruzni most = Korù:zən mò:st Korù:zəŋga mostù: m star. ime mostu²⁸ čez Kroparico pri Potočniku (=Lukov most) *Korù:zən mò:st smo dè:lal, k smo bli brespò:selnə, da nam je ô:pčina dá:la korù:zno mò:ko. Korù:zən mò:st se įzabá:sou.*

Ledrarjev most = Lé:drarjəu mò:st Lé:drarjəuga mò:sta m zastar. ime mostu *Lé:drarjəuga mò:sta ní: 'ueč.*

Opis: Ledrarjev most

Lukov most = Lú:kəu mò:st Lú:kəuga mò:sta m ime mostu (=Koruzni most) *Lú:kəu mò:st je zrauən Lú:kəu xi:še.*

Opis: Lukov most

Plamen = Plá:men Plamé:na m ime tovarne in njenih stavb *Pret Plamé:nam parki:rej.*

Opis: Plamen

Polčev most = Pó:lčəu mò:st Pó:lčəuga mò:sta m star. ime mosta *Pó:lčəu mò:st je pret Pó:lcam. Tò: į mò:st par Pó:lč.*

Opis: Polčev most/most pri Polcu

Uko = Û:ko Û:kota m ime tovarne in njenih stavb *Pred Û:kotam se dobí:mo.*

Glasoslovje²⁹

V mikrotoponimih se odražajo vse glasovne in naglasne značilnosti kroparskega govora.

Tvorjenost mikrotoponimov

Večina kroparskih mikrotoponimov so enobesedna imena, na primer:

²⁸ Poleg zapisanih so v Opisu (glej op. 2) omenjeni še naslednji mostovi: most v Kotlu, most na placu/Placu.

²⁹ O tem v:

- J. Škofic, Fonološki opis govora Kroepe (SLA 202), JZ III, Ljubljana: ZRC SAZU, 1997, str. 175–189.

- J. Škofic, Oslabitev in onemitev samoglasnikov v kroparskem govoru, SR, letnik 44, Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije, 1996, št. 4, str. 471–479.

– samostalniki moškega spola: *Bazè:n, DRò:louç, GRá:bən, XRì:nouç, XRì:p, Izui:r, Já:məŋk, Kó:tu, Klá:nc, Kolò:mbart, Ló:dən, Mè:u, Pé:trouç, Petelí:nouç, P'lac, Plá:men, Stəden'čək, Stò:čje, Š'pək, Ū:ko;*

– nekatera imena so množinski samostalniki moškega spola: *Lá:s;*

– samostalniki ženskega spola: *Bari:gla, Bli:žəncə, Brézoüca, Budlá:jka, Dolí:na, Fà:jfa, Gó:ra, Já:ma, Jelò:üca, Kù:gla, Kà:məñšca, Kapè:lca, Kastè:la, KRò:pa, KRò:parca, Li:pəncə, Marì:ca, Medvè:xka, Nà:üa, PRé:prouka, Plaŋkarì:ja, Podrá:ca, Polà:ŋka, Rá:ca, Rè:parca, Varlò:üna/Ūarlò:üna, Ūg:rč:ca;*

– nekatera imena so množinski samostalniki ženskega spola: *Gabè:le, Pečì:, Ví:lce, Ūodí:ce;*

– samostalniki izvorno srednjega spola: *Čé:l, D'nə, Pò:le, Ūreté:n, Zná:mne* (v ednini se sklanjajo po moški, v množini – če bi za ta lastna imena obstajala tako kot za občna imena – pa po ženski sklanjatvi)³⁰;

– eno ime je množinski samostalnik srednjega spola: *Ūí:ce/-a;*

– posamostaljeni pridevniki: *Šgà:nsk, Šəmnà:ška, Ūodí:ška (planí:na)* – pogost je določni člen »ta«: *ta Žé:gnan (stədə:nc), ta Zi:dana (ská:la), ta mà:la ta Zi:dana, ta üè:lka ta Zi:dana;*

– posamostaljeni števniki: *Sé:dəndüè:įseta, Trì:ndüè:įseta.*

Tvorjenost enobesednih mikrotoponimov:

– izpeljanke:

– pripona **-əç** in **-ovəç/-evəç**: *DRò:louç, XRì:nouç, Klá:nc, Pé:trouç, Petelí:nouç, Škarjè:üç,*

– pripona **-ək**: *Maklá:üžək, Stəden'čək, Zná:məñčək,*

– pripona **-nik**: *Já:məŋk,*

– pripona **-ica/-ice**: *Bli:žəncə, Brézoüca, Jelò:üca, Kà:məñšca, Kapè:lca, KRò:parca, Li:pəncə, Marì:ca, Rè:parca, Ūg:rč:ca, Ví:lce, Ūodí:ce,*

– pripona **-ovina**: *Varlò:üna/Ūarlò:üna,*

– pripona **-ka**: *Budlá:jka, Medvè:xka, PRé:prouka, Polà:ŋka,*

– pripona **-ija**: *Plaŋkarì:ja,*

– pripona **-ina**: *Dolí:na,*

– pripona **-ile**: *Močì:le,*

– izpeljanka iz predložne zveze: *Podrá:ca,*

– sestavljenka s predpono **so-**: *Stò:čje,*

– kratično ime: *Ū:ko* (UKO = Umetno kovinska obrt),

– konverzija (posamostaljeni pridevniki),

– netvorjeni samostalniki: *Bari:gla, Bazè:n, Čé:l, D'nə, Fà:jfa, Gó:ra, Gabè:le, GRá:bən, XRì:p, Izui:r, Já:ma, Kù:gla, Kó:tu, Kastè:la, KRò:pa, Ló:dən, 'Lqə, Mè:u, Nà:üa, P'lac, Plá:men, Š'pək, Ūreté:n.*

³⁰ O oblikoslovnih značilnostih kroparskega govora pišem v doktorski disertaciji Glasoslovje, oblikoslovje in besedišče govora Kroepe na Gorenjskem, Ljubljana 1996, str. 133–267.

Večina netvorjenih samostalnikov v kroparskih toponimih (razen *gabè:le*, *kastè:la*, *krò:pa*, *lò:dən*, *nà:ya* itd.) se v sodobnem kroparskem govoru uporablja ne le kot lastno, ampak tudi kot občno ime (homonimnost lastnih in občnih imen). Zapisovalec mikrotoponimov ima tako pogosto težave pri odločanju o tem, ali je neko poimenovanje že lastno ime. Svoje informante sem tako spraševala, ali poimenovanje označuje le eno (točno določeno) predmetnost in je torej lastno ime, ali pa ob sebi potrebuje še kak prilastek, ki ga natančneje določa – npr. ime *Lá:s* (Lazi, m mn.) označuje samo točno določeno skupino lazov, medtem ko je *'lgs* (laz, m), samostalni v ednini, občno ime in potrebuje ob sebi pridevniški prilastek, navadno je to svojilni pridevnik, ki označuje sedanjega ali nekdanjega lastnika.

Ta imena je mogoče razvrstiti v vrsto pomenskih skupin³¹:

- zemljepisni izrazi (oblikovanost površja ipd): *Čé:l*, *D'nə*, *Dol:na*, *Gó:ra*, *Gabè:le*, *Grá:bən*, *Xrì:p*, *Izù:r*, *Já:ma*, *Klá:nc*, *Mè:y*, *Močì:le*, *Pečì:*, *Plá:na*, *Polí:ce*, *Š'pək*, *Uodí:ce*, *Uo'ujəjk*,
- rastlinska imena: *BRÉZOYCA*, *Xrì:nojuc*³², *Jelò:yca*, *Lì:pəncə*,
- živalska imena: *Medvè:xka*, *Petelí:nojuc*, *Podrá:ca*, *Varlò:yca/uarlò:yca*,
- osebna lastna imena: *Mari:ca*, *Maklà:ujək*, *Marti:nčək*, *Pé:trojuc*,
- izrazi za oblikovanost naselja: *Gà:sa*, *Kastè:la*, *P'lqç*,
- izrazi v zvezi z urbanimi stvaritvami: *Kapè:lca*, *Muzé:j*, *Pretuò:rnik*,
- izrazi v zvezi s človekovo dejavnostjo: *Apné:nca*, *Krè:s*, *Pò:le*, *Stà:rlà:uəncə*,
- imena predmetov, pojavov iz človekovega okolja in vsakdanjega življenja (poimenovanje po podobnosti): *Barì:gla*, *Fà:jfa*, *Kù:gla*, *Kó:tu*, *Morà:jna*, *Ví:lce*
- in drugo.

Veliko mikrotoponimov je dvobesednih – ob samostalniku je levi pridevniški prilastek, in sicer:

- netvorjeni kakovostni pridevnik: *Čó:rən vè:rx*, *Čá:rən pó:tok*, *Dò:yga ní:ya*, *Suəta Zbó:ta*, *Zelè:na dolí:na*;
- nekatera imena (tista, katerih samostalniško jedro je med poimenovanji pogosto) imajo pred pridevniškim prilastkom tudi določni člen »ta«: *ta Mā:l là:zək*, *ta Mò:kra ská:la*, *ta Srè:dən mlì:n*, *ta Stà:ra šò:la*, *ta Žè:gnan stədé:nc*;
- en pridevniški prilastek je sestavljenka iz predloga »za« in kakovostnega pridevnika: *Zadò:yga ní:ya*;
- vrstni pridevnik:
 - *izsamostalniški* (izražajo povezanost, pripadnost, podobnost):
 - pripona **-ji** (v gradivu **-ji** ali **-i**): *Bà:bji/Bà:bi zò:p*,

³¹ O tem npr.: Alenka Šivic-Dular v razpravi Besedotvorne vrste slovenskih zemljepisnih imen na gradivu do leta 1500, Obdobja 10, Srednji vek v slovenskem jeziku, književnosti in kulturi, Ljubljana 1988, str. 229–244, ali Libuše Olivová-Nezbedová in kolektiv, Pomístní jména v Čechách, Praga: Academia, 1995.

³² Samostalni *x'rən* v pomenu 'hren' se v rodilniku glasi *xrì:na*.

– pripona **-ski** (v gradivu **-ska/-škø**): *Kastè:lškø grá:bøn, Lø:uska kò:ča, Sloúé:nska pè:č,*

– *izglagolski* (izražajo stanje):

– pripona **-t** (deležnik na **-t**): *Razdà:rt pó:tok,*

– pripona **-n** (deležnik na **-n**): *Zì:dana ská:la, ta Žé:gnan stødé:nc* (morda tudi *Zá:rtøn pó:tok*) – ta imena imajo pogosto tudi določni člen »ta«,

– *izprislovni* (izražajo lego):

– pripona **-nji** (v gradivu **-øn, -na**): *Sré:døn kó:nc, Spò:døn kó:nc, Spò:dna žà:ga, Zgò:røn bà:jar, Zgò:røn kó:nc, Zgò:rna žà:ga* – običajno imajo ta imena tudi določni člen »ta«;

– svojilni pridevnik, ki navadno označuje lastništvo, lahko pa tudi spomin na koga (ob teh imenih je pravzaprav zelo težko ločiti, kdaj je neko poimenovanje že lastno ime predmetnosti, kdaj pa gre le za označitev sedanjega ali preteklega lastništva, pripadnosti ipd.):

– pripona **-ov** (v gradivu **-oŷ, -oŷa**): *Cú:tou 'læs, Fá:imoštroŷ 'læs, Fé:rbarjoŷa drí:ča, Klì:narjoŷa xí:ša, Må:rkoŷa pó:t, Matè:uškou 'læs, Nà:tou rø:p, Šmè:loŷa šú:pa;*

– pripona **-in/-ina** (v gradivu **-na**): *Jè:rcøn stødé:nc, Medvè:xkna xí:ša;*

– vrstni števnik: *Sé:døm kopí:še* (tudi z določnim členom »ta«).

Nekaj mikrotoponimov je sestavljenih iz predloga in samostalnika, npr.: *Na ská:lcø, Pod bø:štam, Par Bø'čø, Za Uŷ:sjekqm, U Šŷi:c.*

Mikrotoponim je lahko sestavljen tudi iz predloga in samostalniške besedne zveze s pridevniškim prilastkom in določnim členom »ta«: *Pot ta Mø:kro ská:lo.*

Kot lastno ime s predlogom sem obravnavala le tiste besedne zveze, ki so se z istim predlogom pojavljale v vseh povezavah – ne le ob vprašanju *Kje?* in *Kam?*, kjer je predlog predvidljiv, ampak tudi kot odgovor na vprašanje *Kaj je to?* oz. *Kako se to imenuje?* Zemljepisna lastna imena se namreč pri vsakdanjem praktičnem sporazumevanju v narečju/krajevnem govoru običajno ne rabijo v imenovalniku, ampak so najpogostejša v mestniku s predlogi *v, na, pri*, orodniku s predlogi *za, pod* itd. (vprašalnica *kje*).

Problematična tako niso imena kot *Kapelica*, ki je običajen odgovor na vprašanje *Kako se ta cerkev imenuje?* oz. *Kako tej cerkvi rečete?* (čeprav se to ime navadno rabi v zvezi »pri *Kapelici*«, in sicer ne le kot odgovor na vprašanje *Kje?*, ampak tudi *Kako se tam reče?*, a so mogoče tudi zveze h *Kapelici, pod Kapelico, s Kapelice* itd.), ampak so problematična imena kot *Raca/Pod Raco/Podraco/Podraca* (ime skale in gozda ob njej) ali *Dolga njiva/Za Dolgo njivo/Zadolga njiva* (ime travnika) ali *Za Osjekom* ali v *Peklu*. V prvem primeru je ime brez predloga (*Raca*) tudi ob vprašalnici *Kaj?* po mnenju informantov nemogoče – ob pojasnilu, da sosednji Kamnogoričani vendarle rabijo ime brez predloga. Do neskladja je morda prišlo zaradi tega, ker skala *Raca* spada v katastrski okraj *Kamna Gorica, Kroparji* pa so imeli pravico do izkoriščanja gozda itd. na svoji strani katastrske meje pod njo in se

je tako tu ustalilo predložno poimenovanje. A iz različnih primerov rabe je mogoče ugotoviti, da se ime Raca v kroparskem govoru vendarle pojavlja tudi brez predloga, npr. *G'rem s Krò:pe pod Rá:co po da:r'ua*. (ne morda v/na Podrace). Tudi ime Za Osjekom se v kroparskem govoru nikoli ne rabi brez predloga, čeprav bi bilo to teoretično/po vzoru iz knjižnega jezika mogoče (npr. Osjek), ampak le: »tam se reče Za Osjekom, tam je Za Osjekom, bil sem Za Osjekom na plesu« (enako kot »bil sem Pod/pod Raco«) in tudi »grem Za/za Osjek« (kot »grem pod/Pod Raco«), na vprašanje »od kod« pa je mogoč tudi odgovor »grem z Osjeka«. Podobno je tudi pri drugem primeru, kjer je v zavesti kroparskih govorcev navadno le poimenovanje s predlogom: »grem za Dolgo njivo, bil sem za Dolgo njivo« ter »to je/tam se reče Za dolgo njivo/Zadolga njiva« (starejši) oz. »za/Za Dolgo njivo/Dolga njiva« (mlajši – če seveda ne rabijo poimenovanja Za Osjekom). Pri vseh tovrstnih poimenovanjih je posebno problematičen odgovor na vprašanje Od kod greš?: »z Race/iz Podrace/izpod Race« (v zadnjih dveh primerih je izgovor enak *spodrá:ce*); »(i)z Dolge njive/izza Dolge njive/iz Zadolge njive« (izgovor *zzadò:uge n':ue*). Tudi ime vigenjca Pekel, ki ga ni več, pišem brez predloga, čeprav se najpogosteje rabi v zvezi s predlogom in zelo redko v imenovalniku brez predloga (enako kot v primeru Kapelica). Tako je mogoče slišati »dela v Peklu« in »dela v vigenjcu v/V Peklu«, redko pa »dela v vigenjcu Pekel«.

Na vprašanje »Kje?« kroparski govorniki odgovarjajo z naslednjimi predlogi in ustreznimi skloni³³:

- za hišna imena s predlogom »**pri**« in domačim hišnim imenom, npr.: *par Šči:rarčkə*, *par Maklâ:uškə*, *par Já:rmə*;
- za položaj pri stavbah sicer s predlogom »**pred**«, »**za**« itd.: *pred Miklâ:ušəm*, *pred Muzé:jam*, *pret Klî:narjam*, *za Kapè:lco*;
- namesto predloga »**v**« se ob imenih sakralnih objektov rabi predlog »**pri**«: *par Kapè:lc*;
- za ledinska imena, oronime, hidronime ipd. s predlogi, kot so:
 - »**na**« ali s predložno zvezo »**na vrhu**«: *na Kastè:l*, *na Pečé:x*, *na Plâ:c*, *na Stò:čjə*; *na uq:rx Gó:re*, *na uq:rx Xrî:ba*, *na uq:rx Klâ:nca*, *na uq:rx Pò:la*;
 - »**po**«: *po Jelò:uc*, *po Krò:p*;
 - »**pod**«: *pod Gò:ro*, *pod Râ:co*, *pot ta Zì:dano*, *pot Kapè:lco*;
 - »**pri**«: *par Stødenč'kə*;
 - »**za**«: *za cè:rkujə gó:r'dó:l*;
 - predlog »**za**« se lahko rabi tudi v pomenu 'na', na primer: *za Dò:uqo n':uo*, *za Nâ:tqumo rò:bam*;
 - »**v**«: *u d'nə Gó:re*, *u Moči:ləx*, *u Polâ:ŋk*, *u Žâ:k*, *u Kó:tlə*, *u Ka'də*, *u Pək'lə*.

Na vprašanje »Kam?« odgovarjajo s predlogi:

- »**do**«: *do Polâ:ŋke*;
- »**k/h**«: *x Kapè:lc*;

- »na«: na Dobrà:vo, na Stò:čje;
- »nad«: nat ta Zgò:rno žà:go, nad Rà:co;
- »pod«: pod Rà:co;
- »proti«: pròt Uodf:cam;
- »skozi«: skos Pə'koṽ;
- »v«: u 'Kat, u Jelò:ṽco;
- »za«: za Bari:glo, za Dò:ṽgo ní:ṽo.

Na vprašanje »Od kod?« odgovarjajo s predlogi:

- »iz«: s Krò:pe, z Žà:ge;
- »od«: od Žà:ge;
- »z/s«: s Stò:čja.

Na vprašanje »Kje/kod se gre?« odgovarjajo s predlogi:

- »čez«: čez Já:məṽk;
- »med«: met Čaruí:čam (gó:r);
- »mimo«: mem Rá:ígəlna, mem Bazè:na (gó:r);
- »na«: na Matì:čka (gó:r), na Dolí:no (dó:l), na Pò:təṽko (gó:r);
- »od«: ot Pečì: ('če);
- »po«: po brè:g (gó:r), po cé:st (gó:r);
- »skozi«: skos Pə'koṽ.

Literatura

- BEZLAJ, F., *Etimološki slovar slovenskega jezika A–J, K–O, P–S*, Ljubljana: Inštitut za slovenski jezik, SAZU, 1977, 1982, 1995.
- BEZLAJ, F., *Slovenska vodna imena A–L, M–Ž*, Ljubljana: SAZU, Inštitut za slovenski jezik, 1956, 1961.
- ČOP, D., *Imenoslovje zgornjesavskih dolin*, disertacija, Ljubljana, 1983.
- ČOP, D., Onomastično-lingvistične zanimivosti Bohinja, v: *Bohinjski zbornik*, Radovljica, 1987, str. 123–128.
- ČOP, D., Imenoslovje jeseniške občine, Jeklo in ljudje, v: *Jeseniški zbornik*, Jesenice, 1991, str. 61–71.
- ČOP, D., Krajevna in ledinska imena med Begunjami in Radovljico oziroma Lescami, v: *Radovljiški zbornik*, Radovljica, 1992, str. 133–139.
- ERŽEN, J., Domača hišna imena v Kropi, v: *Kroparski zbornik*, Kropa-Radovljica: Muzeji radovljiške občine, 1995, str. 198–205.
- FURLAN, M., GLOŽANČEV, A., ŠIVIC-DULAR, A., *Pravopisno ustrezen zapis zemljepisnih in stvarnih lastnih imen po posameznih tipih glede na šifranta Evidenca zemljepisnih imen in Register prostorskih enot*, Ljubljana: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 1997, 41 str.
- HORVAT, S., Mikrotoponimi na Vrheh in v dolini Raše (P–Ž), *Traditiones* 23, *Naš živi jezik*, Ljubljana 1994, str. 353–362.

- JEZIKOSLOVNI ZAPISKI 4 • 1998
- HORVAT, S., Mikrotoponimi na Vrheh in v dolini Raše, *Jezikoslovni zapiski 1*, Ljubljana 1991, str. 147–154.
- JAKOPIN, F., KOROŠEC, T., LOGAR, T., RIGLER, J., SAVNIK, R., SUHADOLNIK, S., *Slovenska krajevna imena*, Leksikoni Cankarjeve založbe, Ljubljana, 1985, 358 str.
- Katastral Plan der Gemeinde Kropf in Krain, Laibacher-Kreis, Bezirk Radmannsdorf*, 1826 (Franciscejski kataster iz arhiva Kovaškega muzeja v merilu 1:1440).
- LOGAR, T., zapis govora Krope – rokapis (za SLA), 1958*, gradivo Dialektološke sekcije Inštituta za slovenski jezik F. Ramovša, ZRC SAZU, Ljubljana.
- LOGAR, T., *Dialektološke in jezikovno-zgodovinske razprave*, Ljubljana: ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, 1996 (uredila Karmen Kenda-Jež).
- MAJDIČ, V., *Razgledi po krajevnih imenih*, Ljubljana, 1996, 290 str.
- MAJDIČ, V., Slovaropisne pasti in zagate priročnika Slovenska krajevna imena, *SR* Ljubljana, 1994, letnik 42, št. 1, str. 51–79.
- MERKŮ, P., Krajevno imenoslovje na tržaškem, *Zgodovinski časopis 45*, 1991, št. 4, str. 565–580.
- MERKŮ, P., Prispevek k mikrotoponomastiki tržaške okolice, *SR* Ljubljana, 1992, letnik 40, št. 1, str. 32–41.
- MRDAVŠIČ, J., *Krajevna in domača imena v Črni na Koroškem in njeni širši okolici*, Ravne na Koroškem, 1988, 93 str.
- OLIVOVÁ-NEZBEDOVÁ, L. in kolektiv, *Pomístní jména v Čechách*, Praga: Academia, 1995.
- Opis Krope*, Planska komisija OLO Radovljica (Božo Černe), prepis in arhiv Kovaški muzej Kropa, 1951, skupaj 56+26+1 str.
- PLETERŠNIK, M., *Slovensko-nemški slovar*, Ljubljana: Knezoškofijstvo, 1894–1895.
- Slovar slovenskega knjižnega jezika*, Ljubljana: SAZU, ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša; DZS, 1997.
- Slovenska krajevna imena*, Ljubljana: Cankarjeva založba, 1985.
- SNOJ, M., *Slovenski etimološki slovar*, Ljubljana: Mladinska knjiga, 1997.
- ŠIVIC-DULAR, A., Besedotvorne vrste slovenskih zemljepisnih imen na gradivu do leta 1500, *Obdobja 10, Srednji vek v slovenskem jeziku, književnosti in kulturi*, Ljubljana 1988, str. 229–244.
- ŠIVIC-DULAR, A., Temeljna načela pri pisanju slovenskih zemljepisnih imen, *Jezik in slovstvo*, Ljubljana, 1988/98, letnik XXXIV, št. 1–2, str. 3–14.
- ŠKOFIC, J., Fonološki opis govora Krope (SLA 202), *Jezikoslovni zapiski 3*, Ljubljana: ZRC SAZU, 1997, str. 175–189.
- ŠKOFIC, J., *Glasoslovje, oblikoslovje in besedišče govora Krope na Gorenjskem*, doktorska disertacija, Ljubljana, 1996, 443 str.
- ŠKOFIC, J., Oslabitev in onemitev samoglasnikov v kroparskem govoru, *SR*, letnik 44, Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije, 1996, št. 4, str. 471–479.
- TOPORIŠIČ, J., *Slovenska slovnica*, Maribor: Obzorja, 1976.

Microtoponymy of Kropa and in its Vicinity

The toponymy of Kropa and its vicinity is presented through habitation names (names of villages, hamlets and parts of Kropa, as well as names of buildings, homesteads and roads) and feature names, such as water names (hydronyms) and names of relief features (oronyms).

The collected toponyms are presented in the form of dictionary entries. The headword is adapted according to the principles of the Slovene literary language. After the headword the equals sign is used to introduce the dialectal transcriptions of the nominative and the genitive, together with the grammatical label. For some of the entries the usage information is indicated with currency or frequency labels. The headword is explained in regular type and the explanation is followed by an illustrative example in italic type. For some place names the information about occurrence in written texts, either linguistic or general, is given in the section at the end of the entry.

Finally, the author analyzed the word-formation characteristics of microtoponyms from Kropa. Some microtoponyms are one-word units (the majority are base words and derivatives of feminine or masculine gender), but most of them are nominal phrases consisting of two words, with an adjective in the premodifying position. The author also examined the prepositional phrases containing microtoponyms from Kropa.